

FELZÁRKÓZTATÁS Magyarország európai uniós elnökségének fontos feladata a romastratégia kidolgozása. Hozzáértők szerint az oktatás és foglalkoztatás jelenthet kiutat

Visszahúzz az otthoni környezet

(Folytatás az 1. oldalról)

Bogdánék egy rozoga faházban kezdtek közös életüket 14 évvel ezelőtt, aztán a területen építettek előbb egy helyiséget, majd ahhoz még egyet, végül lett egy szobakonyhás házuk. Minden forintot félretettek, nem verték el a pénzt és sokat segített a szocpol, illetve kamatmentes kölcsönrel az önkormányzat is. Kis idő múlva beért a szigorú takarékoskodás gyümölcse: a régi ház mellett felépülhetett az új, ami mintegy 70 négyzetméteres.

Mindezt hitel nélkül – sőt, most egy éves autójukat is így vették meg, akárcsak az önjáró fűnyíró traktort, amire most már legidősebb lányuk is felpattan, ha azt kívánja a helyzet. Bogdán Ibolya büszkén mesélte a fűnyíró megszerzését: egyik munkaadójuk vásárolta meg, ők pedig egy éven át ledolgozták...

Bogdánék példája (ami persze, jócskán irritálja az irigyebbeket) egy az 1200-ból – legalábbis ami Zalakomárt

Egységes európai nézet alakult ki az ügyben, hogy a romák integrációja közös érdek

illeti, mert nagyjából ekkora létszámú a roma lakosság a Kis-Balatonhoz közeli településen. Ilyen viszonyok között tán nem is csoda, ha dr. Weller-Jakus Tamás jegyző úgy véli: eddig a romák többségi társadalomba való beillesztését célzó összes kísérlet csődöt mondott.

– A romák integrációjának eklatáns példája Zalakomár – kezdte dr. Weller-Jakus Tamás. – Néhány évtizeddel ezelőtt a környékbeli cigánytanyákat, ma úgy mondanánk telepeket felszámolták, lakóikat pedig ide telepítették. Persze, előtte is éltek a községben romák, de azokkal semmi baj nem volt. Aztán jöttek a „telepesek”, akiket a megüresedett ingatlanokba költöztettek be. És ma már azt látjuk, hogy

tősgyökeres lakóink elköltöznek a községből – ha vannak olyan szerencsések, hogy el tudják adni az ingatlanjaikat. Az árak igencsak nyomottak, ráadásul banki kölcsönt sem adnak itteni fedezetre. Zalakomár vagy elcigányosodik, vagy kiürül, ha a nyugdíjasok kihalnak.

Dr. Weller-Jakus Tamás szerint a roma népesség felzárkóztatásának egyedüli útja az oktatás lenne. De nem is akármilyen módon, személy szerint ő azt tartaná üdvösnek, ha a gyerekek 18 éves korukig bentlakásos iskolában tanulnának, s ez idő alatt még hétvégén sem kerülnének kapcsolatba a családdal, mert az otthoni környezet jelentősen visszahúzó hatással bír. Nos, ez is egy lehetőség, még ha meglehetősen drasztikus is – bár sokan vélik úgy, hogy csak ennyire kemény intézkedés lehet célravezető.

Mindenesetre a romaintegrációs stratégia kidolgozása az Európai Unió magyar elnökségének egyik legfontosabb programja. Az Európai Bizottság április 6-án nyújtja be a keretprogram-tervezetet a tagállamok által kidolgozott nemzeti stratégiák alapján. Egységes európai nézet alakult ki az ügyben, hogy bár a cigányok különböző kihívásokat jelentenek az egyes tagországokban, integrációjuk fontos európai érdek. A legújabb szemlélet szerint elsősorban foglalkoztatási szempontból kellene kezelni a cigányok társadalmi befogadását.

FOGLALKOZTATÁS Hogy látja a helyzetet a zalai roma politikus és a romológus szakember?

– Az eddigi integrációs törekvések nem érték el a céljukat – mondta Nagy József György, az Országos Cigány Önkormányzat elnökhelyettese. – Az nem járható út, ha az embereket abban erősíti meg a segélyezési rendszer, hogy nem érdemes legálisan dolgozni, mert a segély és a feketegazdaságban végzett munka kifizetődőbb. Alapvetően a foglalkoztatás növelésére van szükség – nem vitatva persze az oktatás és a lakhatási körü-

mények szerepét. Meg kell találni azokat a területeket, ahol nagy tömegben lehet alacsony iskolázottságú embereket elhelyezni. A mezőgazdaság, az építőipar és az erdőgazdálkodás ilyenek tünik.

Kardos Ferenc romológus, a kanizsai városi könyvtár

igazgatóhelyettese szerint hazánk eddigi kormányai kivétel nélkül forráshiánnyal küszködtek, ezért aztán a programok elindítására jutott pénz, de a kiterjesztésükre már nem.

A szakember szerint idehaza is helyes lenne az a nyugat-

Kardos Ferenc (jobbra fent) a csapi iskola kilencedikesének a roma holokausztról beszélt. A szakember szerint roma népi kollégiumok nagyban segíthetnék a cigányság felzárkóztatását. Grafikánk a cigányság útját mutatja Indiától hazánkig, illetve Európáig és Afrikáig

FOTÓ: SZAKONYI ÁTILKA
GRAFIKA: GLOGOVCSÁN NIKOLA

európai rendszer, aminek keretében állás nélküli pedagógusok vagy önkéntesek pedagógiai asszisztensként, differenciáltan foglalkoznak a roma gyerekekkel az iskolában, főleg az első évfolyamon. Am ez még nem minden, a tanulási sikerességhez a szü-

lő is kell, aki odafigyel a gyerekekre, számon kéri, s biztosítja a nyugodt tanuláshoz szükséges feltételeket. Például a külön szobát, benne egy íróasztalt.

POLGÁROSODÁS Nos, lássuk be, az egyhelyiséges putriban ez lehetetlen.

– Roma népi kollégiumok kellenének, kicsit hasonlóan a két háború közti időszakhoz, amikor a parasztságból igyekeztek értelmiséget faragni – szögezte le Kardos Ferenc. – Ezen intézményekben nem a cigányság értékeit (összetartás, családszeretet, stb.) vennék el, hanem az ambíciózus fiataloknak megtanítanak mindazokat az ismereteket, amelyek alkalmassá teszik őket a tisztes polgári létre.

további képek, információk
zalaihirlap.hu

Szerintem

Régi kérdés, hogy vajon mit kezdünk a romaüggyel? Hogyan lehetne a romák lehető legnagyobb hányadával elfogadtatni a többségi társadalom alapvető normáit, s a gazdaság aktív szereplőivé tenni őket? Sok kísérlet volt már hazánkban is, de jelen állás szerint úgy tűnik, az igazán hatásos receptet még senkinek sem sikerült megalkotni. Láttunk telepfelszámolást, ami nem a legjobban sikerült: a család részére biztosított lakás ebek harmincjára jutott. Azt is látjuk, mennyit érnek az ilyen-olyan szociális ellátások: azon túl, hogy a túlélést valamilyen szinten segítik, éppen a legfontosabbat, a motivációt veszítik el azok, akik kapják. Használó a helyzet a kormány legújabb „vív-mányával”, a közfoglalkoztatási programmal is, ami a korábbinál jóval kevesebb időtartamra kínál foglalkoztatási lehetőséget a rászorulóknak – most már elég két hónapig dolgozni a bérpótló juttatásért. A polgármesterek panaszkodnak, attól tartva, a szegény sorsúak előbb-utóbb a hivatal ajtaja előtt toporognak majd segélyért. Vajon milyen romaintegrációt képzelhetnek el odafönt, amikor a leg-alapvetőbb dolgot, a foglalkoztatást, azon belül a közfoglalkoztatást is inkább szűkítik, mint hogy bővítenék?

Olvasóink véleménye

Keller Sándor
– A roma gyerekek úgy nőnek fel, hogy a szüleik nem járnak dolgozni. Sajnos ezt a példát látják, így nekik is természetes lesz, hogy a sulit mellé járnak. Jó lenne, ha a csapi iskola példáját szerte az országban követnék, s már korán elkezdenék a taníttatásukat.

Steindl József
– A romák integrációja rendkívül nehéz és hosszú folyamat lesz, hiszen az eddigi kormányoknak nem sikerült megoldást találniuk a helyzetükre. Esetleg, ha testhezálló feladatokat, elfoglaltságot találnának nekik, akkor ráérhetnek a munka ízeire.

Mészáros Ferenc
– Egyáltalán nem vagyok cigányellenes, ugyanis az egyik szomszédom és a jó barátom is roma, ám ők dolgoznak. Ettől függetlenül sajnos a többségüket nem lehet taníttatni, így a munkára is alkalmatlanná válnak. Elég hosszadalmas folyamat lehet az integrációjuk.

Fontos, ki honnan jön

Csapi (hba) – Alapjában véve soha nem a gyerekekkel van a baj, hanem azzal a családi háttérrel, amiből jönnek – véli Kiefer Károly, a csapi Térségi Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium igazgatója.

A több mint 300 fős diáklétszámmal rendelkező speciális intézmény tanulóinak jelentős hányada halmozottan hátrányos helyzetű. A szakemberek nap mint nap tapasztalják: a nebulókat otthon sok esetben nem fegyelmezik, nem teszik érdekelté a szülő a tanulásban, az apai-anyai kontroll szinte teljesen hiányzik.

– Ezek a gyerekek aztán a városi, falusi iskolákban nem találják a helyüket, rendetlenkednek, fegyelmezetlenül viselkednek a tanórán – magya-

rázta. – Egy idő után tehetétté válnak, aztán végül hozzánk kerülnek. De ez nem csak és kizárólag romakérdés, ám az tagadhatatlan, hogy a roma diákok körében gyakrabban jelentkeznek magatartási problémák. Megjegyzem, pedagógusfüggő is a történet, sok múlik azon, mennyire következetes vagy szigorú az, aki a katedrán áll. Nekem még ilyen problémám szerencsére, nem volt...

Felvetődik a kérdés: mit lehet kezdeni a zilált otthoni viszonyokkal?

– Nagy baj, hogy mostanra két olyan generáció is felnőtt, amely nem látta a szülőket dolgozni – így az igazgató. – Nincs minta, se munkahely és megmondom őszintén, e területen nem is nagyon látom a kiutat.

Az igazgató tapasztalatai szerint a legnagyobb sikert

Kiefer Károly: „Nincs munkahely, nincs szülői minta”

egyébként azon diákjaiknál érik el, akik már óvodába is Csapira jártak, s nem valamikor „menetközben” kapcsolódtak be a tanulmányi munkába.

FOTÓ: SZAKONYI ÁTILKA